

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2019 r.

Pozycja 82

POSTANOWIENIE

z dnia 26 lutego 2019 r.

Sygn. akt Ts 97/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Żytniowie w sprawie zgodności:

- 1) art. 9 ust. 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.) z art. 22, art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 9 ust. 2b w związku z ust. 2i zdanie pierwsze ustawy wskazanej w punkcie pierwszym z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 oraz art. 21 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 27 czerwca 2018 r. (data nadania) Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Żytniowie (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność:

1) art. 9 ust. 2a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.; dalej: p.w.u.KRS) – w zakresie, w jakim uznaje określone podmioty za wykreślone z rejestru z mocy prawa – z art. 22, art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) art. 9 ust. 2b w związku z ust. 2i zdanie pierwsze p.w.u.KRS z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 oraz art. 21 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą.

Postanowieniem referendarza sądowego przy Sądzie Rejonowym w Opolu – Sąd Gospodarczy VIII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego z 25 października 2016 r. (sygn. akt OP.VIII Ns-Rej.KRS 13646/16/535/AD; dalej: postanowienie referendarza) odrzucono wniosek skarżącej o wpisanie jej do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego poprzez przerejestrowanie z Rejestru Spółdzielni (w którym wpis pod numerem Rs 413 skarżąca uzyskała z mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z 4 lipca 1980 r.). W uzasadnieniu tego postanowienia wyjaśniono, że skarżąca nie złożyła wniosku o wpis (przerejestrowanie) w terminie określonym w art. 9 p.w.u.KRS i z tego powodu *ex lege*

utraciła byt prawny (podmiotowość prawną, a w konsekwencji – zdolność sądową i procesową). W ocenie sądu, utrata zdolności procesowej skarżącej implikuje konieczność odrzucenia jej wniosku.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Opolu VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: Sąd Rejonowy) z 17 lutego 2017 r. (sygn. akt OP VIII Ns Rej. KRS 667/17/361/M) odrzucono skargę skarżącej na postanowienie referendarza.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Opolu VI Wydział Gospodarczy z 8 czerwca 2017 r. (sygn. akt VI Gz 67/17) uchylono zaskarżone przez skarżącą postanowienie Sądu Rejonowego z 17 lutego 2017 r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego z 31 lipca 2017 r. (sygn. akt OP VIII Ns Rej. KRS 667/17/361) odrzucono wniosek skarżącej o wpis (przerejestrowanie) do Krajowego Rejestru Sądowego z uwagi na utratę bytu prawnego skarżącej.

Postanowieniem Sądu Okręgowego z 19 marca 2018 r. (sygn. akt VI Gz 158/17) – wskazanym w skardze konstytucyjnej jako ostateczne orzeczenie o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącej – odrzucono jej zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego z 31 lipca 2017 r.

W skardze konstytucyjnej skarżąca zarzuciła kwestionowanemu art. 9 ust. 2a p.w.u.KRS – w zakresie w jakim z mocy prawa uznaje podmioty za wykreślone z rejestru – naruszenie konstytucyjnych zasad: wolności prowadzenia działalności (art. 22 Konstytucji), prawa do sądu poprzez brak procedury odwoławczej w przypadku wykreślenia podmiotu z rejestru (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz – wynikającej z zasady demokratycznego państwa prawnego – ochrony praw słusznie nabytych (art. 2 Konstytucji). Natomiast kwestionowanemu art. 9 ust. 2b w związku z ust. 2i zdanie pierwsze p.w.u.KRS skarżąca zarzuciła naruszenie konstytucyjnych zasad: prawa własności (art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 Konstytucji) oraz prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), a także ograniczenie prawa do słusznego odszkodowania w przypadku wywłaszczenia mienia na cele publiczne (art. 21 ust. 2 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Na tym etapie Trybunał Konstytucyjny bada, czy spełnia ona przesłanki, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz przepisach u.o.t.p. TK.

2. Trybunał Konstytucyjny uwzględnił to, że przedmiotem zaskarżenia w skardze konstytucyjnej poddanej wstępnemu rozpoznaniu są przepisy określające skutki prawne – powstające z mocy ustawy – wynikające z niedochowania terminu złożenia przez podmiot podlegający obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego wniosku o wpis (przerejestrowanie) do właściwego rejestru. Skutki te polegają w szczególności na utracie *ex lege* osobowości prawnej przez taki podmiot oraz nieodpłatnym nabyciu jego mienia przez Skarb Państwa.

Zdaniem Trybunału, w wypadkach, w których przedmiotem zaskarżenia są przepisy ustaw lub innych aktów normatywnych przewidujące utratę z mocy prawa osobowości prawnej przez osoby prawne w razie zaistnienia określonych w nich przesłanek, podmioty, wobec których takie przepisy zostały zastosowane, muszą mieć możliwość dochodzenia ochrony przysługujących im wolności i praw konstytucyjnych na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji. W tym zakresie takie podmioty korzystają z legitymacji skargowej. Odmienne odczytanie użytego w art. 79 ust. 1 Konstytucji pojęcia „każdy” niweczyłoby skuteczność

ochrony konstytucyjnej gwarantowanej przez instytucję skargi konstytucyjnej i stanowiło nieuzasadnione ograniczenie przysługującego każdemu konstytucyjnego prawa do wniesienia takiej skargi.

3. W ocenie Trybunału, badana skarga konstytucyjna spełnia również pozostałe wymogi formalne wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz przepisów u.o.t.p. TK.

Skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącego radca prawny, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo (art. 44 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skarżąca prawidłowo, tzn. adekwatnie zarówno do treści orzeczenia wydanego w sprawie, jak i do zarzutów sformułowanych w skardze, określiła przedmiot zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Przedstawiła także argumenty uprawdopodobniające zarzut naruszenia przez kwestionowane przepisy przysługujących jej konstytucyjnych praw i wolności (art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK). Uzasadnienie skargi jest poprawne formalnie, a przedstawiona argumentacja jest spójna. Skarga nie jest oczywiście bezzasadna (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu VI Wydział Gospodarczy z 19 marca 2018 r. (sygn. akt VI Gz 158/17) było ostatecznym orzeczeniem w sprawie objętej wniesioną skargą. Doręczono je pełnomocnikowi skarżącej 29 marca 2018 r. Dochowano zatem trzymiesięcznego terminu wniesienia skargi, którą wniesiono 27 czerwca 2018 r. (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK). Skarżąca poinformowała, że nie wniosła nadzwyczajnego środka zaskarżenia od tego orzeczenia.

W skardze konstytucyjnej przedstawiono stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK). Data doręczenia ostatecznego orzeczenia została udokumentowana (art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p. TK), a rozstrzygnięcia wydane na podstawie zaskarżonego przepisu zostały dołączone (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p. TK).

Zarządzenie Sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 11 stycznia 2019 r., wzywające do usunięcia braków skargi zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej 21 stycznia 2019 r. Pismem z 28 stycznia 2019 r. zostały one usunięte z zachowaniem określonego prawem terminu (art. 61 ust. 3 u.o.t.p. TK).

4. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarga spełnia wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK, dlatego należy nadać jej dalszy bieg (art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.